MALTA

QORTI ĊIVILI
PRIM'AWLA

ONOR. IMĦALLEF
LAWRENCE MINTOFF

Seduta tat-15 ta' Marzu, 2017

Rikors Maħluf numru: 117/08/1LM

Diane Holdings Limited (C 34633) u Cassar Fuels Limited (C 28453)

vs.

Kontrollur tad-Dwana u b'digriet tat-12 ta' Ottubru, 2015 dan ġie sostitwit mid-Direttur Ġenerali (Dwana)

Il-Qorti,

Rat ir-Rikors tas-soċjetajiet rikorrenti **Diane Holdings Limited** u **Cassar Fuels Limited**, (minn issa 'l quddiem "is-soċjetajiet rikorrenti") ippreżentat fil-5 ta' Frar, 2008, fejn jingħad is-segwenti:

Illi s-soċjetà Diane Holdings Limited hija l-proprjetarja tal-vapur M/T Sacro Cuor I reġistrat Valletta, Malta, skont kif jidher fiċ-Ċertifikat ippreżentat mar-rikors u mmarkat Dokument A. Dan l-imsemmi vapur jiġi operat bħala barge tal-fuel mis-soċjetà Cassar Fuels Limited li hija soċjetà li tissupplixxi fuel lill-industrija u lill-opri tal-baħar fit-territorju u l-ibħra Maltin;

Illi fl-24 ta' Jannar, 2008, il-vapur Sacro Cuor I kien ormeġġjat fil-Malta Freeport minħabba maltemp kbir li laqat il-gżejjer Maltin u kien qed jistenna sabiex il-maltemp jikkalma ħalli jista' joħroġ iforni diversi vapuri barra l-Port – għal-liema skop f'dak il-mument kien mgħobbi b'mitejn u tnax-il elf mitejn u sitta u ħamsin litru (212,256 Lt.) gas oil (diesel);

Illi fl-imsemmija ġurnata tal-24 ta' Jannar, 2008 sar intervent mill-Puliżija u minn Uffiċjali tad-Dwana ta' Malta li bħala riżultat tiegħu l-Kaptan tal-vapur Sacro Cuor I, ċertu Murman Tsiteladze ġie arrestat u sussegwentement imressaq quddiem l-Onor. Qorti tal-Maġistrati akkużat bi ksur tal-Ordinanza tad-Dwana;

Illi fl-imsemmija proċeduri fil-konfront tal-imsemmi Kaptan, l-intimat Kontrollur tad-Dwana talab is-sekwestru u l-Qbid formali tal-vapur Sacro Cuor I u tal-fuel kollu abbord l-istess fl-ammont ta' 212,256 litri gas oil u dan permezz tal-ħruġ ta' Noti ta' Qbid 19/2008 u 18/2008 rispettivament liema Noti ġew notifikati lir-rikorrenti fit-30 ta' Jannar, 2008;

Illi għalhekk l-imsemmija Nota ta' Qbid numru 18/2008 fir-rigward tal-vapur M/T Sacro Cuor I maħruġa fl-24 ta' Jannar, 2008 u Nota ta' Qbid numru 19/2008 fir-rigward 212,256 litri gas oil ukoll maħruġa fl-24 ta' Jannar, 2008 u entrambi notifikati skont il-liġi fit-30 ta' Jannar, 2008 inħarġu fil-konfront tar-rikorrenti u qegħdin jolqtu direttament assi neċessarji u indispensabbli għall-attivitajiet kummerċjali tar-rikorrenti, li huma totalment u assolutament estranji għal fatti kollha relattivi għall-akkużi rivolti kontra l-Kaptan fuq imsemmi u għal kull allegazzjoni jew ksur relattivi tal-Ordinanza tad-Dwana;

Illi kif jirriżulta waqt it-trattazzjoni tal-kawża, l-intimat qed jitlob il-Qbid ai termini tal-Artikoli dettaljati fl-imsemmija Noti ta' Qbid;

Illi r-rikorrenti jsostnu bil-qawwa kollha li huma ma kellhom assolutament ebda għarfien kif previst fl-Artikolu 68 tal-Kapitolu 37 tal-Liġijiet ta' Malta li l-imsemmi

bastiment proprjetà ta' Diane Holdings Limited u operat minn Cassar Fuels Limited seta' kien b'xi mod involut f'xi ksur tal-Ordinanza tad-Dwana u għalhekk il-Qbid odjern huwa arbitrarju u inġust u l-fattispeċi tal-każ relattivament għal pożizzjoni tar-rikorrenti huma tali li l-istess Qbid qatt ma kellu jsir fil-konfront tar-rikorrenti u tal-assi tagħhom;

Illi mingħajr preġudizzju għall-premess, il-qbid tal-fuel dettaljat fin-Nota ta' Qbid 18/2008 qatt ma seta' jsir validament għaliex l-Artikolu 69(2) effettivament ma jinkludix mal-lista ta' oġġetti li se mai jistgħu jinqabdu flimkien mal-bastiment, tali fuel. Dil-merkanzija ma setgħet qatt tinqabad għaliex ma kienet bl-ebda mod involuta fil-mekkaniżmu ta' dak li qiegħed jiġi allegat u dwarha ma hemm ebda pendenza u għalhekk l-intimat ma seta' qatt validament jgħaddi għal qbid tal-istess;

Illi r-rikorrenti u d-diretturi tagħha ma jistgħu qatt ikunu misjuba ħatja bi ksur tal-Artikoli 60 (h), (k), 62 (a), (f), (g), (h), (i), (k), 68 (1), 69 (1), (2), paragrafu (a) tal-Proviso tal-Artikolu 62 tal-Ordinanza tad-Dwana Kapitolu 37 tal-Liġjiet ta' Malta u tal-Artikoli 16 (1) (j), 17 (a) tal-Kap 382 tal-Liġijiet ta' Malta għaliex l-allegat ksur seta' sar biss minn terzi, klandestinament fil-proprjetà tagħhom u assolutament mingħajr parteċipazzjoni, konoxxenza jew għarfien la dirett u lanqas indirett da parti tagħhom previst u kontemplat mil-Liġi;

Illi kif jirriżulta waqt it-trattazzjoni tal-kawża l-aġir tal-intimat ġja kkawża u qiegħed jikkawża danni inġenti lir-rikorrenti naxxenti mill-fatt illi b'konsegwenza diretta ta' tali qbid ġew paralizzati l-maġġor parti tal-attivitajiet kummerċjali ta' l-istess rikorrenti, inkluż telf ta' qligħ; preġudizzju lill-avvjament u telf finanzjarju qawwi immens;

Illi l-intimat minkejja li ġie debitament interpellat sabiex jirrilaxxa l-imsemmija oġġetti dettaljati fin-Noti ta' Qbid numru 18/2008 u 19/2008 u jirrevoka, jirtira u jannulla l-istess Noti ta' Qbid u jirritorna l-pussess effettiv tal-oġġetti maqbuda, baqa' inadempjenti;

Is-soċjetajiet rikorrenti talbu lill-Qorti:

1. *Tiddikjara li n-Noti ta' Qbid numri 18/2008 u 19/2008 inħarġu inġustament, b'mod arbitrarju u mingħajr ġustifikazzjoni legali*

effettiva fil-konfront tar-rikorrenti u għalhekk għandhom jiġu revokati.

2. *Tordna lill-intimat jirrilaxxa kull oġġett miżmum fil-pussess tiegħu li jappartjeni lis-soċjetajiet rikorrenti u tordna konsegwentement għalhekk ir-rilaxx tal-vapur Sacro Cuor I u tal-fuel kollu abbord l-istess fl-ammont ta' 212,256 litri gas oil fuq imsemmija.*

3. *Tiddikjara lill-intimat responsabbli għad-danni kollha sofferti mir-rikorrenti bħala konsegwenza tal-ħruġ tan-Noti ta' Qbid 18/2008 u 19/2008 fuq imsemmija u tal-azzjonijiet tiegħu sussegwentement għal tali ħruġ.*

4. *Tillikwida d-danni kollha hekk sofferti mir-rikorrenti, okkorrendo bl-opera ta' periti nominandi.*

5. *Tikkundannah li jħallas lir-rikorrenti kwalsiasi ammont li jiġi hekk likwidat.*

Bl-ispejjeż u interessi legali kontra l-intimat li ġie nġunt in subizzjoni.

Rat r-Risposta tad-**Direttur Ġenerali (Dwana)** (minn issa 'l quddiem "l-intimat") li ġiet ippreżentata fit-22 ta' April, 2008, fejn ġie eċċepit is-segwenti:

Illi l-vapur M/T Sacro Cuor I, b'kulma kien fih, inkluż il-fuel li kien mgħobbi bih, inqabdu mill-initimat peress li fuq il-vapur instabet kwantità ta' sigaretti li kienet f'Malta mingħajr il-ħlas tad-dazju tas-sisa u VAT dovuti fuqha u dan ai termini tal-artikolu 68 tal-Ordinanza tad-Dwana Kap. 37, liema qbid ta' bastiment b'kulma fih, hu tassattiv.

Illi f'każ ta' qbid ta' bastiment, l-artikolu 69(2) tal-Kap. 37 jipprovdi għal x'għandu jinqabad flimkien mal-vapur iżda jagħti lista ta' oġġetti li mhix konklussiva. Dan ifisser li jista' jkun hemm iktar oġġetti li jinqabdu flimkien

mal-vapur u mhux biss dawk imsemmija fis-subartikolu. Anzi l-intimat jissottometti li l-intenzjoni tal-leġislatur f'dan is-subartikolu hi li l-bastiment jinqabad b'kulma jkun fih, inkluż bit-tagħbija tiegħu. Dan hu li għamel l-intimat.

Illi mbagħad rigward ix-xjenza meħtieġa biex ikun applikabbli l-artikolu 68, l-intimat jissottometti li dan l-artikolu jitlob li huwa min jagħmel użu illegali mill-mezz tal-ġarr li għandu jkun jaf konxjament b'dan l-istess użu, u mhux is-sidien tal-mezz tal-ġarr. Ix-xjenza u l-għarfien tas-sid tal-oġġetti maqbuda dwar l-użu illegali li kien qed isir bl-oġġett proprjetà tiegħu hi għalkollox irrilevanti għal fini ta' dan l-artikolu u għal dawn il-proċeduri. Hi wkoll irrilevanti r-relazzjoni li hemm bejn l-oġġett maqbud u sidu.

Illi fir-rigward l-allegazzjoni tar-rikorrenti li qed isofru paraliżi tal-attività kummerċjali tagħhom minħabba dan il-qbid, l-intimat jissottometti li bl-applikazzjoni tal-artikolu 72(4) tal-Kap. 37, ir-rikorrenti ngħataw lura l-bastiment b'kulma kien fih, barra naturalment is-sigaretti, u dan wara li huma taw somma ta' flus adegwata, liema somma ħadet il-post tal-bastiment u l-oġġetti maqbuda għall-fini tal-proċeduri kollha marbuta ma' dan il-każ.

Illi għalhekk il-qbid tal-bastiment u tal-fuel inkwistjoni sar skont il-liġi u din il-Qorti għandha tikkonfermah.

Illi rigward it-talbiet li qed isiru fir-rikors promotur, l-intimat jissottometti li t-tielet, ir-raba' u l-ħames talba ma jistgħux isiru u dan peress li:

a. *Din il-proċedura ta' kontestazzjoni ta' nota ta' Qbid qed issir ai termini tal-artikolu 72 et seq. tal-Kap. 37. L-artikolu 73(3) jipprovdi li l-unika talba li tista' ssir f'dawn il-proċeduri hija talba għar-rilaxx tal-oġġett maqbud.*

b. *L-artikolu 68(3) tal-Kap. 37 jipprovdi li l-intimat ma jweġibx għad-danni fir-rigward ta' qbid ta' bastiment.*

c. *Minħabba s-silenzju tal-liġi speċjali (tad-Dwana) fuq il-punt ta' meta l-intimat iwieġeb għad-danni, hu meħtieġ li jkunu applikati l-provvedimenti tal-artikolu 469A tal-Kap. 12. Dan l-artikolu*

> *jipprovdi li l-intimat ma jistax ikun responsabbli għal xi danni qabel ma jkun ippruvat u dikjarat mill-Qorti li l-intimat aġixxa in mala fede jew li seħħew il-kundizzjonijiet imsemmija fl-istess artikolu. Però dwar dan ma jidhirx li qed issir xi allegazzjoni mir-rikorrenti.*

> *Għaldaqstant l-intimat jitlob bir-rispett li din il-Qorti jogħġobha tiċħad it-talbiet tar-rikorrenti bl-ispejjeż kontrihom u hekk tikkonferma ż-żewġ noti ta' Qbid numru 18/2008 u 19/2008 fl-effetti kollha tagħhom.*

Rat ir-rikors ulterjuri tal-intimat ippreżentat fid-9 ta' Diċembru, 2009 wara li l-kaptan tal-vapur M/T Sacro Cuor I kien instab ħati li ġarr kunsinna ta' sigaretti bla dazju fuq il-vapur proprjetà tas-soċjetà rikorrenti Diane Holdings Limited u operat mis-soċjetà rikorrenti l-oħra Cassar Fuels Limited li bih iġġorr u tissupplixxi l-*fuel,* fejn sostna illi in vista tal-konfiska wara is-sentenza tal-Qorti tal-Appell Kriminali[1], (f'dan il-każ mhux tal-vapur u tal-*fuel* iżda tal-garanzija bankarja pprovduta mis-soċjetajiet rikorrenti biex jagħmlu tajjeb għall-vapur u l-merkanzija tagħhom), is-soċjetajiet rikorrenti ma kienx fadlilhom interess ġuridiku stante li l-intimat issa m'għandu xejn iktar f'idu b'konsegwenza ta' ordni tal-istess Qorti.

Rat ir-risposta tas-soċjetajiet rikorrenti għall-imsemmi rikors, ippreżentata fil-5 ta' Lulju, 2010.

[1] Deċiżjoni tal-Qorti tal-Appell Kriminali datata 12 ta' Frar, 2009, fl-ismijiet **Police *vs.* Murman Tsiteladze.**

Rat ir-replika tal-intimat għal din ir-risposta ppreżentata fis-6 ta' Awissu, 2010.

Rat is-sentenza ta' din il-Qorti, kif diversament preseduta, tal-14 ta' Marzu, 2011, li kienet tgħid kif ġej:

"D. Konsiderazzjonijiet:

Hawn wieħed bilfors irid jirreferi għas-sentenza fl-ismijiet **Michael Bharwani *vs.* Kontrollur tad-Dwana** tal-Appell tas-6 ta' Ottubru, 2000 (909/90). Il-fatti taż-żewg kawżi għandhom similitudini kbira. Il-Qorti sejra tikkwota partijiet minn dik is-sentenza:

"(a) Hi għal kollox f'postha l-osservazzjoni tal-Ewwel Qorti illi una volta l-oġġetti importati ġew konfiskati favur il-Gvern ta' Malta bis-saħħa ta' sentenza ta' Qorti kompetenti li għaddiet in ġudikat, dik il-proprjetà mhux biss ma baqgħetx tar-rikorrent appellant imma saret tal-Gvern ta' Malta iżda ċertament ma baqgħetx fil-pussess tal-intimat appellat Kontrollur tad-Dwana. Żgur allura li l-appellant ma setgħax jiġi kundannat biex jirrilaxxja a favur tal-appellant l-oġġetti minnu importati, kif qed jitlob fir-rikors promotur li l-finalità tiegħu ġiet allura eżawrita, u, konsegwentement, huma wkoll inutili t-talbiet l-oħra li r-rikorrent jippremetti għal din it-talba ċentrali.

...

(d) L-artikolu 72 tal-Kap. 37 jipprovdi illi kull meta jsir qbid barra minn meta jsir quddiem il-ħati jew is-sid ta' oġġetti suġġetti għall-konfiska taħt dik l-Ordinanza, l-uffiċjal li jagħmel qbid kellu jagħti avviż bil-miktub ta' dak il-qbid u tar-raġuni tiegħu lis-sid tal-oġġetti maqbuda. Kien però ugwalment possibbli illi jinqabdu oġġetti fil-presenza tal-ħati jew tas-sid u f'dak il-każ ma jkunx meħtieġ illi ingħata dan l-avviż. F'kull każ però il-ħwejjeġ maqbuda taħt

l-Ordinanza tad-Dwana, jkunu xi jkunu ċ-ċirkostanzi, kienu jitqiesu konfiskati bis-saħħa tal-liġi stess, setgħu jinbiegħu jew jistgħu jinbiegħu minn xorta oħra kif jordna l-Ministru responsabbli għad-Dwana kemm -il darba dak li minn għandu il-ħaġa tkun ġiet maqbuda jew sidha ma jagħtix avviż bil-miktub lill-Kontrollur li jkun se jipproċedi bil-proċediment speċjali ai termini tal-artikolu 723 u hekk fil-fatt jipproċedi (subinċiż (2) tal-artikolu 72).

Dan ifisser illi l-proċediment speċjali biex il-persuna li minn għandu jkunu ġew maqbuda l-oġġetti jew sidhom, jitlob lura l-ħwejjeġ importati maqbuda, kellu jsir kull meta jsir qbid ta' ħwejjeg taħt l-Ordinanza ikunu x'ikunu ċ-ċirkostanzi u kemm jekk il-pulizija eżekuttiva tipproċedi kriminalment kif ukoll jekk le.

Dawn il-provvedimenti ikomplu jenfasizzaw jekk kien hemm bżonn id-distinzjoni netta bejn il-proċediment kriminali u l-proċediment ċivili. Il-proċediment kriminali kien jikkontempla l-possibilità ta' ordni ta' konfiska kemm bħala parti mill-piena kif ukoll bħala miżura ta' ordni pubbliku in difiża tal-erarju pubbliku. Dan biex jigi assigurat li ma titħalliex l-importazzjoni f'Malta ta' proprjetà li jew ma setgħetx tiġi importata Malta jew li setgħet tiġi hekk importata però li fuqha ma jkunx tħallas id-dazju. F'dan is-sens kien ukoll l-insenjament ġurisprudenzjali interpretattiv tal-Ordinanza kif espress fis-sentenzi tal-Qorti tal-Appell Kriminali.

Hu allura aktar minn ovvju illi kull Qorti kellha tirrispetta deċizjoni ta' Qorti kompetenti oħra li tapplika l-liġi b'sentenza li tkun għaddiet in ġudikat meta dak il-mertu jkun kjarament jaqa' fil-kompetenza tagħha. Id-dritt tal-persuna akkużata jew tas-sid ta' oġġetti soġġetti għall-konfiska taħt l-Ordinanza seta' allura jipprosegwixxi bil-proċediment speċjali previst fl-artikoli 73 tal-Ordinanza biss u kwante volte dak id-dritt tiegħu ma jkunx ġie diġà definit b'sentenza ta' Qorti kompetenti li tkun diġà ordnat il-konfiska. F'dan il-kuntest allura hija ġusta l-osservazzjoni fis-sentenza appellata illi l-Qorti Ċivili ma setgħetx tagħti ordni li kienet inkompatibbli mal-konfiska ordnata validament u skont il-liġi minn Qorti oħra kompetenti b'sentenza li tkun għaddiet in ġudikat.

Deċizjoni ta' din ix-xorta mhux biss tkun tfisser intralċ dirett fil-kamp ġurisdizzjonali ta' Qorti kompetenti oħra imma wkoll ikollha l-effett li

tinnewtralizza u tirrendi inutili u ineffikaċi dik is-sentenza. Proposizzjoni din għal kollox insostenibbli għax anti-ġuridika....

(e) Il-bażi ġuridika ta' dawn il-konsiderazzjonijiet hu propriju l-prinċipju li l-azzjoni ċivili hija indipendenti minn dik penali.

"Hu risaput li l-azzjoni kriminali u l-azzjoni ċivili (l-azzjoni hekk imsejħa fis-sens estiż tad-dritt privat) jappartjenu t-tnejn kull waħda minnhom fl-isfera tagħhom għall-kriterji distintissimi biex juri u jissenjaw żewg ordnijiet ta' fatt umani li għandhom in komun il-vjolazzjoni ta' dritt...... Fiż-żewġ kawżi (però) ma hemmx l-istess identità ta' raguni 'il għaliex ma hemmx l-istess identità ta' suġġett jew kif tissejjaħ *'identica causa petendi'*." (**Vol XXXIV.ii.480**)

L-azzjoni kriminali hija immirata biex tirripristina l-ordni soċjali disturbat bir-reat kriminali allegatament kommess filwaqt li l-azzjoni ċivili hija intiża għall-ħarsien u rivendika tal-proprjetà tal-attur. Strettament però ma kienx korrett li jingħad illi hawn si tratta ta' azzjoni ċivili u azzjoni penali naxxenti mill-istess reat. L-azzjoni ċivili għar-rizarċiment tad-danni kaġonati b'reat tikkomprendi rizarċiment tal-ħsarat kaġonati b'dak ir-reat u wkoll ir-reintegrazzjoni tad-dritt vjolat bil-fatt illeċitu meta tali reintegrazzjoni tkun possibbli...."

E. Konklużjonijiet:

I. Illi għalhekk jirriżulta li fil-każ in eżami kien hemm il-konfiska.

II. Hu loġiku wkoll li meta jkun hemm konfiska t'oġġett permezz ta' sentenza tal-Qorti s-sid tal-oġġett isir il-Gvern ta' Malta u l-pussess tal-oġġett jgħaddi wkoll għand il-Gvern.

III. F'dan l-istadju s-soċjetà rikorrenti m'għadhiex aktar is-sid tal-vapur.

IV. Il-Qorti Ċivili ma tistax tagħti ordni li tkun inkompatibbli mal-konfiska ordnata validament u skont il-liġi minn Qorti oħra kompetenti b'sentenza li tkun għaddiet in ġudikat.

V. Illum il-Kontrollur m'għadx għandu l-pussess tal-vapur.

VI. Għalhekk il-mertu tal-każ huwa eżawrit. Il-Qorti hi eżawtorata mis-setgħa li tisma' u tiddeċidi il-każ u li tordna lura r-radd tal-oġġett.

Għal dawn il-motivi l-meritu tal-każ huwa eżawrit, u tilqa' l-eċċezzjoni tal-intimat.

Minħabba n-natura tal-każ spejjeż bla taxxa."

Rat ir-Rikors tal-Appell tar-rikorrenti ppreżentat fid-29 ta' Marzu, 2011.

Rat ir-Risposta tal-Appell tal-Kontrollur Tad-Dwana ppreżentata fil-25 ta' April, 2011.

Rat in-nota tar-rikorrenti appellanti ppreżentata fl-1 ta' Lulju, 2014.[2]

Rat is-sentenza tal-Qorti tal-Appell tal-31 ta' Ottubru, 2014, li qalbet id-deċiżjoni tal-Prim'Awla f'dan is-sens:

"Huwa minnu li kif qalet l-ewwel Qorti effett ta' akkoljiment tat-talbiet attriċi jistgħu irendu inutili għall-inqas parzjalment l-effetti tas-sentenza tal-Qorti tal-Appelli Kriminali fil-konfront tal-persuna msemmija. Madankollu, differentement mill-kawżi kollha ċitati – li kienu jirrigwardjaw materji purament ċivili u kawżi bejn l-istess partijiet, hawnhekk il-Qorti għandha quddiemha kawża magħmula minn terzi li ma kienux assolutament parti fl-azzjoni kriminali. L-appellanti f'din il-kawża qed jitolbu rimedju skont l-Att relattiv ossija l-Ordinanza tad-Dwana u qed jallegaw li l-intimat kien żbaljat

[2] Esebita *a fol.* 121 u 122 tal-proċess konsistenti f'kopja tal-garanzija bankarja mogħtija lill-Kontrollur biex ġew rilaxxjati l-vapur u l-merkanzija ta' *fuel* mertu ta' din il-kawża.

meta ħareġ in-noti tal-qbid imsemmija u qed jitolbu rimedju għal dan l-allegat żball.

Din il-Qorti taqbel li kif qalet is-sentenza msemmija **Bharwani *vs.* Kontrollur tad-Dwana**, una volta l-Qorti tal-Appelli Kriminali iddeċidiet illi tordna l-konfiska tal-oġġett in kwistjoni, dawn l-istess oġġetti saru allura proprjetà tal-Gvern u kwindi huwa evidenti illi whud mit-talbiet tal-appellanti fir-rikors promotur tiegħu ma jistgħux jiġu milqugħa.

Madankollu dan ma jfissirx li t-talbiet kollha tagħhom għandhom jiġu stronkati kollha minħabba s-sentenza tal-Qorti Kriminali.

Din il-Qorti jidhrilha li filwaqt li kien korrett li l-ewwel Qorti tiddikjara eżawrit il-mertu tat-tieni talba għaliex issa l-oġġetti ma jistgħux jiġu ritornati mill-konvenut appellat lill-appellanti, dan ma jfissirx li l-atturi appellanti ma jistgħux jipproċedu dwar it-talbiet l-oħra. Il-kawża hija ippernjata fuq id-dispożizzjonijet tal-Att imsemmi u għalkemm is-sentenza tal-Qorti Kriminali hija finali fil-konfront tal-akkużat f'dawk il-proċeduri, l-appellanti ma kellhomx jiġu penalizzati b'dan il-mod minn sentenza f'kawża li fiha ma kienux parteċipi u li fiha ma setgħux jintervjenu.

Naturalment din il-Qorti m'hijiex se tidħol fil-mertu prinċipali u ċioè jekk l-appellat kienx ġustifikat joħroġ in-noti msemmija jew jekk l-eċċezzjonijiet relattivi tal-konvenut appellat humiex ġustifikati għaliex dawn il-kwistjonijiet iridu l-ewwel jiġu deċiżi mill-Prim' Awla tal-Qorti Ċivili u eventwalment minn din il-Qorti biss jekk isir appell minn dik id-deċiżjoni.

Għalhekk dan l-aggravju jirriżulta u l-Qorti se tilqa' l-appell ħlief għat-talba attriċi msemmija.

DEĊIŻJONI

Għal dawn il-motivi l-Qorti tiddisponi mill-appell billi tilqgħu u għalhekk tirrevoka s-sentenza appellata ħlief għat-tieni talba attriċi li fir-rigward tagħha l-Qorti tikkonferma li l-mertu ta' dik it-talba huwa eżawrit; tordna għalhekk li

l-atti jerġgħu jintbagħtu quddiem il-Prim'Awla tal-Qorti Ċivili biex din tiddeċiedi dwar it-talbiet l-oħra.

L-ispejjeż kollha sa issa, in vista tan-novità tal-kwistjoni, ikunu bla taxxa bejn il-partijiet."

Rat l-provi prodotti quddiem din il-Qorti.

Rat l-atti u d-dokumenti kollha.

Rat in-nota ta' sottomissjonijiet tas-soċjetajiet rikorrenti u tal-intimat.

Il-kwistjoni bejn il-partijiet

Illi s-soċjetajiet rikorrenti kienu talbu r-revoka ta' Nota ta' Qbid numru 18/2008 fir-rigward tal-vapur M/T Sacro Cuor I u Nota ta' Qbid numru 19/2008 fir-rigward 212,256 litri *gasoil* maħruġa mill-intimat kontra s-soċjetajiet rikorrenti u għaldaqstant talbu r-rilaxx tal-vapur u tal-merkanzija ta' *fuel* appartenenti lis-soċjetà rikorrenti Diane Holdings Limited u lis-soċjetà rikorrenti Cassar Fuels Limited rispettivament. Dan għaliex is-soċjetajiet rikorrenti sostnew illi l-imsemmija noti ta' qbid inħarġu kontra tagħhom inġustament, b'mod arbitrarju u mingħajr ġustifikazzjoni legali effettiva u għalhekk għandhom jiġu revokati. Dan il-qbid kien sar abbażi tal-artikolu 69 tal-Kapitolu 37 tal-Liġijiet ta' Malta,

wara li kien instab li fuq l-imsemmi vapur kien qiegħda tinġarr illegalment kunsinna ta' sigaretti bi ksur tal-liġijiet doganali.

Illi s-soċjetajiet rikorrenti jsostnu li huma bl-ebda mod ma kienu involuti fl-illegalitajiet imsemmija u l-kaptan tal-vapur Murman Tsiteladze kien effettivament assuma responsabbilità sħiħa għall-akkadut billi ammetta quddiem il-pulizija li l-kuntrabandu kien xogħlu u ta' ħadd aktar. Fil-fatt il-pulizija eżekuttiva ħadet passi kriminali kontra l-Kaptan Murman Tsiteladze biss. Waqt li kienu għaddejin dawn il-proċeduri kriminali, l-istess soċjetajiet rikorrenti għamlu garanzija bankarja fl-ammont ta' €405,293 biex ġew rilaxxati l-vapur u merkanzija leċita tal-*fuel* u fl-istess ħin is-soċjetajiet rikorrenti fetħu l-proċeduri odjerni fejn talbu kemm ir-rilaxx, issa tal-garanzija bankarja, kif ukoll il-ħlas tad-danni li allegatament sofrew minħabba l-aġir tal-intimat.

Illi filwaqt illi kienu qegħdin jinstemgħu dawn il-proċeduri ċivili, ġew konklużi il-proċeduri kriminali quddiem il-Qorti tal-Maġistrati u eventwalment quddiem il-Qorti tal-Appell Kriminali (minn appell tal-Avukat Ġenerali għall-intimat), b'dan li l-Qorti tal-Appell Kriminali ordnat il-konfiska tal-vapur/*fuel* jew il-garanzija in sostituzzjoni tal-istess. Konsegwentement l-intimat f'dawn il-proċeduri eċċepixxa ulterjorment li l-mertu issa kien eżawrit stante il-konfiska, minħabba li l-oġġetti kkonfiskati saru proprjetà tal-Gvern ta' Malta.

Illi din il-Qorti kif diversament preseduta[3] tat raġun lill-intimat u dan billi straħet fuq ġurisprudenza fejn kienet ġiet ordnata l-konfiska mill-Qrati Kriminali filwaqt li kienu qegħdin jinstemgħu proċeduri ċivili għar-rilaxx ta' oġġetti milquta b'ordni ta' qbid. Min-naħa tagħha l-Qorti tal-Appell ippreċisat li fil-ġurisprudenza ċċitata mill-ewwel qorti kif diversament preseduta, l-partijiet kienu l-istess kemm fil-proċeduri kriminali u kemm fil-proċeduri ċivili, filwaqt li fil-każ odjern il-parti involuta fil-proċeduri kriminali kien il-kaptan tal-vapur (li nstab ħati hu biss) filwaqt li l-partijiet involuti fil-proċeduri ċivili kienu l-proprjetarju tal-vapur u l-operatur li kellu l-merkanzija leġittima tiegħu abbord l-istess vapur.

<u>Konsiderazzjonijiet legali</u>

Illi l-Qorti tal-Appell[4] irrevokat għalhekk id-deċiżjoni tal-Prim'Awla ħlief għat-tieni talba tas-soċjetajiet rikorrenti, ċjoè dik dwar ir-rilaxx tal-vapur u merkanzija leġittima u dan stante li wara l-konfiska ordnata mill-Qorti Kriminali l-oġġetti kkonfiskati saru proprjetà tal-Gvern. Madankollu l-Qorti tal-Appell irriteniet li m'għandhiex għall-istess raġuni tistronka wkoll it-talbiet attriċi l-oħrajn, u għalhekk bagħtet lura l-atti tal-kawża quddiem din il-Qorti kif preseduta sabiex din teżamina u tiddeċiedi dwar it-talbiet attriċi l-oħrajn.

[3] Sentenza tal-14.07.2011.
[4] Sentenza tal-31 ta' Ottubru, 2014.

Illi għar-rigward tal-ewwel talba attriċi u ċjoè li din il-Qorti għandha tiddikjara li n-Noti ta' Qbid numri 18/2008 u 19/2008 inħarġu inġustament, b'mod arbitrarju u mingħajr ġustifikazzjoni legali effettiva fil-konfront tas-soċjetajiet rikorrenti u għaldaqstant l-imsemmija Noti għandhom jiġu revokati, il-Qorti tqis li l-Ordinanza tad-Dwana (Kap. 37) tipprovdi hi rimedju speċifiku f'każ li xi ħadd iħossu aggravat bil-ħruġ ta' Nota ta' Qbid u li l-artikolu 469A tal-Kap. 12[5] mhuwiex applikabbli meta rimedju jew soluzzjoni għall-ilment ikun ipprovdut f'liġi partikolari.[6] F'dan il-każ ir-rimedju huwa pprovdut fl-artikoli 72 u 73 tal-Kap. 37 li jirregolaw il-proċeduri li jiġu istitwiti sabiex jiġu rilaxxjati l-oġġetti li jkunu nqabdu.

> "Hija din il-proċedura hemm kontemplata li qed jeżercitaw ir-rikorrenti u fit-trattazzjoni ta' dawn il-proċeduri l-Qorti kompetenti mhix marbuta li ssegwi l-metodu ta' stħarriġ ta' għemil amministrattiv kif kontemplat fl-artikolu 469A imsemmi. Dak li trid tara l-Qorti f'dawn il-proċeduri huwa li teżamina ċ-ċirkostanzi tal-każ fid-dawl tal-liġijiet doganali applikabbili u tara jekk ir-rikorrent huwiex intitolat li jieħu lura l-ħwejjeġ hekk ikkonfiskati. … Id-dmir tal-Qorti f'dawn iċ-ċirkostanzi hu mhux li tiddikjara valida jew nulla n-Nota ta' Qbid maħruġa mill-intimat, iżda li teżamina u tiddetermina jekk effettivament kienx hemm il-ksur allegat tad-disposizzjonijiet invokati mill-intimat biex jiġġustifika l-qbid u għalhekk jekk il-qbid tal-oġġetti relattivi kienx legalment ġustifikat."[7]

[5] Artikolu 469A(4) tal-Kap. 12 jgħid illi "Id-disposizzjonijiet ta' dan l-artikolu ma għandhomx japplikaw meta l-mod ta' kontestazzjoni jew ta' ksib ta' rimedju dwar xi att amministrattiv partikolari quddiem qorti jew tribunal jiġi provdut dwaru f'xi liġi oħra."

[6] Ara Q.A., **Priscilla Camilleri et. vs. Il-Kontrollur tad-Dwana**, 29.01.2010.

[7] *Ibid*.

Illi fis-sentenza fl-ismijiet **Michael Mangion *et. vs.* Il-Kontrullur tad-Dwana**[8] ngħad illi:

> "Qabel ma' dina l-Qorti tibda biex tiddetermina jekk effettivament kienx hemm il-ksur allegat tad-disposizzjonijiet invokati mill-intimat biex jiġġustifika l-qbid, il-Qorti tirrileva li dwar intenzjoni, il-Qrati tagħna jikkunsidraw iċ-ċirkostanzi kollha tal-każ sabiex jiddeċiedu kienx hemm ksur tar-regolamenti, u m'għandhomx japplikaw l-istess b'mod robotiku mingħajr ma jqisu l-komportament ta' dak li jkun. Biex wieħed jiddeċiedi jekk ġewx vjolati jew le d-disposizzjonijiet tal-liġi, irid jitqies l-aġir tal-allegat vjolatur, tant li l-Qorti tal-Appell fil-kawża **Camilleri *vs.* Kontrollur tad-Dwana**, deċiża fit-13 ta' Mejju, 1985, kienet osservat li l-konfiska ma toperax f'każ ta' negliġenza jew żball ġenwin, u li hemm bżonn l-element intenzjonali biex topera l-konfiska. Fil-fatt, l-artikolu 61 tal-imsemmija Ordinanza, li titkellem fuq konfiska f'każ li tkun tirriżulta diskrepanza fil-kwantità tal-oġġetti importati, jew fil-valur tal-istess, fis-sub-artikolu (2) jipprovdi li m'għandux ikun hemm din il-konfiska jekk ikun jirriżulta li "d-diskrepanza tkun ġiet minħabba fi żball ġenwin." Biex jiġi konstatat jekk kienx hemm "żball ġenwin", trid issir analiżi tal-komportament kollu tal-importatur, biex il-Qorti tkun tista' tara jekk, fil-fatt, l-allegat ksur tad-disposizzjonijiet tal-liġi kienx wieħed intenzjonali jew le."[9]

Tqis għalhekk illi filwaqt li l-ewwel talba tas-soċjetajiet rikorrenti għandha tiġi miċħuda għaliex din ma tinkawdrax ruħha fl-ambitu tar-rimedju pprovdut bl-artikoli 72 u 73 tal-Kap. 37, mill-banda l-oħra l-Qorti xorta għandha tikkunsidra jekk somma ekwivalenti għall-garanzija bankarja li kienet ipprovduta mis-soċjetajiet rikorrenti in sostituzzjoni għar-rilaxx tal-vapur u tal-merkanzija, u li ġiet ikkonfiskata mill-Qorti Kriminali,

[8] Appelli Inf., 12.03.2013.
[9] **Priscilla Cassar *et. vs.* Kontrollur tad-Dwana**, Qorti tal-Appell, 29.01.2010.

għandhiex tiġi rifuża jew le lis-soċjetajiet rikorrenti, jekk ikun il-każ, bħala kumpens.

Illi għandu jiġi rilevat illi fid-deċiżjoni tal-Qorti tal-Appell Kriminali ***Police vs.*** **Murman Tsiteladze**[10] meta ġiet ordnata l-konfiska tal-vapur u merkanzija leġittima ossija tal-garanzija mħollija minflokhom, il-Qorti qalet:

> *"Having considered that in the course of the oral pleadings before this Court, learned counsel for the defendant declared that he agreed with the Attorney General's fourth ground for appeal, namely that regarding the forfeiture of the vessel and bunkering oil in question."*

Illi parti sew mir-raġunament tal-Qorti tal-Appell Kriminali wara d-deċiżjoni tagħha tal-konfiska kien ibbażat fuq il-qbil tal-akkużat innifsu. Però għandu jiġi ppreċiżat illi l-akkużat f'dan il-każ ma kellu ebda interess li jissalvagwardja oġġetti li ma kinux proprjetà tiegħu u għalhekk *a fortiori* l-Qorti tqis l-imsemmija sentenza tal-Qorti tal-Appelli Kriminali m'għandhiex timpinġi bl-ebda mod fuq il-kawża odjerna fejn is-soċjetajiet rikorrenti qegħdin jitolbu l-ħlas tad-danni, meta la s-soċjetajiet rikorrenti u lanqas id-diretturi tagħhom ma kienu parti in kawża fl-imsemmija proċeduri kriminali.

Illi wara li din il-kawża ġiet mibgħuta lura mill-Qorti tal-Appell quddiem din il-Qorti kif preseduta, ovvjament jeħtieġ li f'dan l-istadju jiġu

---

[10] Kopja ta' liema tinsab esebita *a fol.* 145 sa 149 tal-proċess.

eżaminati l-provi in atti sabiex jiġi stabbilit jekk effettivament kienx hemm xi forma ta' parteċipazzjoni mis-soċjetajiet rikorrenti fir-reat ta' kuntrabandu ta' sigaretti, u jekk dan kienx jiġġustifika l-ħruġ tal-imsemmija Noti ta' Qbid.

Illi fin-nota ta' sottomissjonijiet tal-intimat jingħad li sempliċi inġaġġ mis-soċjetajiet rikorrenti ta' kaptan li rriżulta li għamel l-illegalitajiet, juri li l-ingaġġ tiegħu mir-rikorrenti ma sarx b'mod diliġenti sal-grad ta' *bonus pater familias*. Mhux biss, imma jingħad ukoll mill-intimat li kien hemm ness bejn l-attivitajiet tal-kaptan u l-attivitajiet tas-soċjetajiet rikorrenti, u dan peress li kien qed jintuża l-istess mezz ta' ġarr. F'dan ir-rigward il-Qorti ma tistax ma turix tħassib dwar din il-linja ta' argumentazzjoni tal-intimat, li din il-Qorti tikkunsidra li hija kemxejn imġebbda u ingarbuljata u intiża biss biex jintefa' dell ikrah fuq is-soċjetajiet rikorrenti mingħajr ebda provi ta' xejn, li mhux l-eżerċizzju li huwa mistenni li għandu jsir f'nota ta' osservazzjonijiet.

Illi l-Qorti terġa' tagħmel riferiment għas-sentenza fuq ċitata fl-ismijiet **Michael Mangion *et. vs.* Il-Kontrullur tad-Dwana,** fejn il-Qorti tal-Appell (Inferjuri)[11] għamlitha ċara li l-grad ta' responsabbilità ma jridx ikun sempliċement negliġenza jew żball ġenwin, aħseb u ara jekk ikun ibbażat fuq il-fatt li sar ingaġġ ta' persuna b'mod mhux diliġenti fil-grad ta' *bonus*

[11] Appelli Inf., 12.03.2013.

peter familias. Il-provi f'każ ta' reat altru li jridu jiġu ppruvati mingħajr ebda dubji u riżervi.

Illi lanqas m'għandu jreġi l-argument imqanqal mill-intimat fin-nota ta' osservazzjonijiet tiegħu, li l-imsemmi artikolu 68 tal-Kap. 37 irid iservi ta' deterrent, 'il għaliex l-ebda deterrent m'għandu jestendi għal terzi jew għal proprjetà ta' terzi li ma jkunux involuti fir-reat.

Illi fil-kamp tad-dritt ċivili japplikaw il-prinċipji elenkati fis-sentenza **Joseph Tonna *vs.* Philip Azzopardi"**[12] fejn ingħad illi:-

> "In materja ta' provi, ir-regoli l-aktar prevalenti fl-ordinament ġuridiku tagħna jidhru li huma dawn:
>
> a) Ibda biex ir-regola tradizzjonali tal-piż tal-provi timponi a kariku tal-parti li tallega fatt l-oneru li ġġib il-prova tal-eżistenza tiegħu. Tali oneru hu ugwalment spartit bejn il-kontendenti, sija fuq l-attur li jsostni l-fatti favorevoli li jikkostitwixxu l-bażi tad-dritt azzjonat minnu (*actori incumbit probatio*), sija fuq il-konvenut għas-sostenn tal-fatt miġjub minnu biex jikkontrasta l-pretiża tal-attur (*reus in excipiendo fit actor*) – Ara **Vol. XLVI/i/5.**
>
> b) Fil-kors tal-kawża dan il-piż jista' joxxilla minn parti għall-oħra, għax, kif jingħad, 'jista jkun ġie stabbilit fatt li juri *prima facie* li t-teżi tal-attur hija sostenuta' – Ara Vol. **XXXVII/i/577**;
>
> ċ) Il-ġudikant adit mill-meritu tal-każ hu tenut jiddeċiedi **iuxta allegata et probata**, u dan jimporta illi d-deċiżjoni tiegħu tiġi estratta unikament mill-allegazzjoni tal-partijiet. Jiġifieri, minn dawk iċ-ċirkustanzi tal-fatti dedotti abbażi tad-domanda jew tal-eċċezzjoni u l-provi offerti mill-partijiet.

[12] A.I.Ċ. (PS) 12 t'April, 2007.

Jikkonsegwi illi d-dixxiplina tal-piż tal-provi ssir bażi tar-regola legali tal-ġudizzju in kwantu timponi fuq il-ġudikant il-konsiderazzjoni li l-fatt allegat mhuwiex veru għax mhux ippruvat;

d) Il-valutazzjoni tal-provi hu fondat fuq il-prinċipju tal-konvinċiment liberu tal-ġudikant. Lilu hu mogħti l-poter diskrezzjonali tal-apprezzament tar-riżultanzi probatorji u allura hu liberu li jibbaża l-konvinċiment tiegħu minn dawk il-provi li hu jidhirlu li huma l-aktar attendibbli u idoneji għall-formazzjoni tal-konvinċiment tiegħu. Naturalment dik id-diskrezzjoni tiegħu hi soġġetta għal dak il-limitu legali impost fuqu mill-artikolu 218 tal-Kodiċi ta' Organizzazzjoni u Proċedura Ċivili li jrid li fis-sentenza tingħata motivazzjoni raġonata li tikkonsenti l-kontroll tal-ħsieb loġiku segwit fuq appell interpost mis-sentenza. Motivazzjoni din, li jekk jinstab li tirrispondi mal-loġika u r-razzjonalità, kif ukoll koerenti mal-elementi utilizzati allura skont ġurisprudenza konkordi, ma tiġix disturbata minn Qorti ta' reviżjoni."[13]

Provi u riżultanzi

Illi kwantu għall-provi li ġew imressqa mill-kontendenti, tqis fl-ewwel lok id-depożizzjoni ta' **Mark Cassar**[14], direttur ta' waħda mis-soċjetajiet rikorrenti Cassar Fuels Limited, li xehed b'mod konvinċenti li huwa assolutament ma kien jaf xejn dwar is-sigaretti u fliexken tal-alkoħol sdazjati. L-intimat ma ressaq ebda provi kuntrarji għal dak illi xehed Mark Cassar, li sostna illi huwa ma kien jaf xejn dwar x'kien qed jiġri u inqas u inqas kien jaf b'dan sid il-vapur li kien "jikri" il-vapur (*charter)* lil Cassar Fuels Limited. Lanqas biss kien hemm l-iċken tentattiv mill-intimat biex jipprova l-każ tiegħu u dan wieħed jista' jiddeduċih mill-mod għalkollox

[13] Ara b'eżempju **Ramchand Kilumal *noe vs.* Jessie Blanco**, App. 30 ta' Ġunju, 1912 (Vol. XXIV/i/104).
[14] *A fol.* 99 u 100 u *a fol.* 137 sa 141.

inkonklussiv kif xehed **Anthony Busuttil**, Direttur tal-Infurzar tad-Dwana,[15] li ttella' fuq il-pedana ta' xhieda sabiex jgħid illi ma kien involut bl-ebda mod fl-investigazzjoni tal-każ.

Tqis illi mill-provi mressqa f'din il-kawża, jirriżulta sal-grad illi trid il-liġi illi l-kaptan tal-vapur Sacro Cuor I kien qed jagħmel attività illegali bħala *side line* ad insaputa mhux biss tas-sidien tal-vapur iżda anki ta' minn min kien qed iġorr il-merkanzija fuq l-istess vapur, is-soċjetà rikorrenti Cassar Fuels Limited.

Tqis madankollu illi m'għandhiex treġi t-teżi esposta mis-soċjetajiet rikorrenti fin-nota ta' sottomissjonijiet tagħhom, li l-intimat messu kien jaf li s-soċjetajiet rikorrenti ma kinux parteċipi fl-attività illegali inkwistjoni. Il-qbid sar fuq suspett u l-intimat kien fid-dmir li jagħmel dak illi għamel fiċ-ċirkostanzi. Il-konfiska saret fuq ordni tal-Qorti tal-Appell Kriminali u bl-ebda mod ma jista' jintefa' ħtija ta' dan fuq l-intimat. Għalhekk il-Qorti ma tarax kif is-soċjetajiet rikorrenti jistgħu jitolbu danni oltre r-rimedju illi tingħatalhom lura bħala kumpens is-somma ekwivalenti għal dik li kienet ġiet depożitata minnhom, li skont il-garanzija bankarja li kienet ġiet ippreżentata mis-soċjetajiet rikorrenti[16] kienet tirrappreżenta l-valur tal-vapur u tal-merkanzija li ġew rilaxxjati.

---

[15] *A fol.* 151 sa 153.
[16] *A fol.* 121 u 122.

Tqis illi s-soċjetajiet attriċi għad illi rnexxielhom jippruvaw sal-grad li trid il-liġi illi l-ħruġ u ż-żamma tal-qbid kontra tagħhom oġġettivament ma kinux ġustifikati, fiċ-ċirkostanzi attwali tal-każ ma jistax isir ir-rilaxx tas-somma depożitata maqbuda u li kienet sussegwentement ikkonfiskata b'ordni tal-Qorti tal-Appelli Kriminali.

Illi kif ġie eċċepit mill-intimat fit-tieni eċċezzjoni tiegħu, huwa veru li skont l-artikolu 68(3) tal-Kap. 37:

> "(3) M'hemm ebda jedd ta' azzjoni kontra l-Kummissarju għal danni ikkaġunati bil-ħlas tad-depożitu jew billi jkun inżamm il-bastiment taħt dan l-artikolu."

Tqis illi l-imsemmi sub-artikolu 68(3) għalkemm jagħmilha ċara li m'hemm ebda dritt ta' azzjoni għal danni kkaġunati bil-ħlas tad-depożitu, dan mhux qiegħed jirreferi għall-ħlas lura tad-depożitu nnifsu.

Tqis illi b'applikazzjoni tal-artikolu 74(1)(a) tal-Kap. 37 per *analogia legis* għaċ-ċirkostanzi tal-każ odjern, liema artikolu jistipula d-dritt għall-kumpens lil min għandu jedd fejn "il-ħaġa ma kellhiex tkun konfiskata fi żmien il-qbid tagħha", is-soċjetajiet rikorrenti għandhom id-dritt li jitqiegħdu fil-pożizzjoni li kienu fiha *status quo ante* l-qbid li ma kienx ġustifikat fil-konfront tagħhom, tant li din il-Qorti tqis illi għandhom id-dritt li jiġu kkumpensati għal dan billi jingħataw ammont daqs il-garanzija minnhom mogħtija taħt l-artikolu 72(4) tal-Kap. 37.[17]

[17] Ara l-artikolu 74(1)(a) tal-Kap. 37.

<u>Decide</u>

Għal dawn il-motivi, il-Qorti qiegħda taqta' u tiddeċiedi din il-kawża billi:

(i) Tiċħad il-eċċezzjonijiet tal-intimat;

(ii) Tiċħad l-ewwel talba tas-soċjetajiet rikorrenti;

(iii) Tilqa' t-tielet, ir-raba' u l-ħames talbiet tas-soċjetajiet rikorrenti billi tillikwida bħala kumpens dovut lis-soċjetajiet rikorrenti fis-somma ta' erbgħa mija u ħamest elef, mitejn u tlieta u disgħin euro (€405,293) li huwa ammont daqs il-garanzija li kienet minnhom mogħtija taħt l-artikolu 72(4) tal-Kap. 37;

(iv) Tikkundanna lill-intimat iħallas fi żmien ġimagħtejn mil-lum lis-soċjetajiet rikorrenti s-somma hekk likwidata ta' erbgħa mija u ħamest elef, mitejn u tlieta u disgħin euro (€405,293).

L-ispejjeż tal-proċeduri in segwitu għad-deċiżjoni tal-Qorti tal-Appell tal-31 ta' Ottubru, 2014, huma a karigu tal-intimat. Bl-imgħax legali favur is-soċjetajiet rikorrenti mid-data ta' din is-sentenza sad-data tal-effettiv pagament.

Moqrija.